

DALS-EDS KOMMUN

HÅBOL GRUNDVATTENTÄKT

Förslag till skyddsföreskrifter

**Vänersborg 2003-07-03,
rev 2005-09-15, 2006-02-07, 2006-04-10**

Uppdragsnummer 1350993

FÖRSLAG TILL SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR HÅBOLS GRUNDVATTENTÄKT

Nedan angivna föreskrifter skall gälla inom det vattenskyddsområde som utmärkts på bifogad karta, se *bilaga 4*. Skyddsområdet är indelat i brunnsområde, primär skyddszon och sekundär skyddszon.

Skyddsföreskrifternas mål och tillämpningsområde

Mål

Vattenskydd enligt miljöbalken syftar ytterst till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl. Mark- och vattenområden ska användas för lämpligaste ändamål där användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning ska ges företräde. Vid en avvägning mellan konkurrerande intressen ska det ändamål som på lämpligaste sätt främjar god hushållning prioriteras.

Syfte

Syftet med dessa föreskrifter och deras tillämpning är att säkerställa att påverkan eller risk för påverkan på Håbols grundvattentäkt inte uppstår så att vattnet efter normalt reningsförfarande kan användas för dricksvattenförsörjning.

SKYDDSBESTÄMMELSER

1§ BRUNNSOMRÅDET

Inom brunnsområdet får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Området skall vara inhägnat.

2§ FÖR GRUNDVATTNET SKADLIGA ÄMNEN

Primär och sekundär skyddszon: Hantering av för grundvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel, bilvårdsprodukter, läkemedelspreparat eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter får inte ske annat än för bostadsfastigheters behov. Hantering för annan fastighet än bostadsfastighet får endast ske efter tillstånd.

Information: Förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer etc skall vara utrustade eller placerade så att minst hälften av den lagrade volymen, dock minst den största behållarens volym, vid läckage säkert kan förhindras tränga ner i marken.

Generella bestämmelser: För hantering skall i övrigt iakttas vad som gäller enligt miljöbalken samt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) samt därtill hörande råd.

3§ BEKÄMPNINGSMEDEL

Primär och sekundär skyddszon: Bekämpningsmedel får ej användas utan tillstånd.

Information: Vid all hantering av bekämpningsmedel skall iakttas vad som gäller enligt 2 kap. Miljöbalken, så att påverkan, eller risk för påverkan, av grund- eller ytvatten inte uppstår.

Extra försiktighet bör iaktas vid användning av kemiska bekämpningsmedel på hårdgjorda eller grusade ytor eller i anslutning till dricksvattenbrunn, diken, dräneringsbrunnar, eller ytvattendrag. Lämpliga markanpassade skyddsavstånd anges i Naturvårdsverkets allmänna råd 97:3.

Generella bestämmelser: Kemiska bekämpningsmedel får inte yrkesmässigt användas inom skyddsområdet utan tillstånd av tillsynsmyndigheten (SNFS 1997:2).

Enligt 14 kap 19 § i Miljöbalken råder generellt förbud mot skogsbesprutning med bekämpningsmedel avsedda för lövsly.

Bestämmelser om spridning och annan hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel finns i Miljöbalken (SFS 1998:808), förordningen om bekämpningsmedel (SFS 1998:947) samt förordningen om biocidprodukter (SFS 2000:338).

4§ JORDBRUK, BOSKAPSSKÖTSEL, HANDELSTRÄDGÅRDAR OCH LIKNANDE VERKSAMHETER

Primär skyddszon: Hantering av ensilage som kan avge pressvatten, växtnäringsämnen och stallgödsel, får inte ske utan tillstånd.

Flytgödsel och slam från reningsverk får ej spridas.

Sekundär skyddszon: Hantering av ensilage som kan avge pressvatten, växtnäringsämnen, flytgödsel, stallgödsel och slam från reningsverk, får inte ske utan tillstånd.

Generella bestämmelser: Vid lagring av stallgödsel skall lagringsutrymmena vara så utformade att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker samt vad som i övrigt gäller miljöhänsyn i jordbruket (SFS 1998:915).

5§ SKOGSBRUK

Primär skyddszon: Permanenta upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma. Tillfälliga verksamheter får inte förekomma utan anmälan.

Sekundär skyddszon: Permanenta upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan tillstånd. Tillfälliga verksamheter får inte förekomma utan anmälan.

Generella bestämmelser: Bekämpningsmedel får inte yrkesmässigt användas inom skyddsområdet utan tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor (SNFS 1997:2).

Bestämmelser om spridning och annan hantering av kemiska och biologiska bekämpningsmedel finns i miljöbalken (SFS 1998:808), förordningen om biocidprodukter (SFS 2000:338).

6§ INFILTRATION OCH AVLEDNING AV AVLOPPSVATTEN SAMT HANTERING AV AVFALL

Primär skyddszon: Infiltration av hushållspillvatten och annat utsläpp av avloppsvatten i marken, diken eller vattenområde får inte ske utan tillstånd.

Förvaring eller deponering av avfall eller förorenade massor får inte förekomma. Deponering av snö som härrör från trafikerade ytor utanför primär skyddszon får inte förekomma.

Sekundär skyddszon: Deponering av snö som härrör från ytor utanför sekundär skyddszon får inte förekomma.

I övrigt gäller samma föreskrifter som för primär skyddszon.

Information: Avloppsledningar med tillhörande brunnar skall vara täta, inspekteras regelbundet och vid behov omedelbart läggas om eller renoveras. Infiltrationsanläggningar, eller motsvarande, skall underhållas och renoveras vid behov.

7§ INDUSTRIELL VERKSAMHET

Primär skyddszon: Industriell verksamhet får inte etableras.

Sekundär skyddszon: Industriell verksamhet får inte etableras utan tillstånd.

Information: För befintlig industriell verksamhet gäller för hantering av kemikalier föreskrifterna enligt §2 i tillämpliga delar. För avloppsledningar och avfall gäller föreskrifterna enligt §6.

8§ VÄGHÅLLNING

Primär och sekundär skyddszon: Annan hantering än transport och användning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma.

Vägsalt och dammbindningsmedel får användas endast i sådan omfattning som krävs för normalt vägunderhåll.

9§ TÄKTVERKSAMHET OCH ANDRA SCHAKTNINGSARBETEN

Primär skyddszon: Sand- och grustäkt (inkl husbehovstäkt) och annan täktverksamhet får inte ske utan tillstånd och då inte till lägre nivå än 3 m över högsta naturliga grundvattennivå.

Schaktningsarbeten av större omfattning, t ex i samband med vägbyggen, får inte ske utan tillstånd.

Sekundär skyddszon: Sand- och grustäkt och annan täktverksamhet får inte ske utan tillstånd och då inte till lägre nivå än 2 m över högsta naturliga grundvattennivå. I övrigt gäller detsamma som för primär skyddszon.

Information: Vid täktverksamhet skall särskilt risken med spill och läckage från arbetsfordon beaktas. Det åligger täktinnehavaren att tillse att deponering av avfall ej sker i täktområdet. Tillfartsvägar skall så långt det är möjligt vara avspärrade. Utbrutna områden skall snarast återställas med ett skyddande vegetationstäck.

10§ ENERGIANLÄGGNINGAR

Primär skyddszon: Anläggning för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark- eller grundvatten får inte utföras.

Sekundär skyddszon: Anläggning för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark- eller grundvatten får inte utföras utan tillstånd.

11§ GENOMGÅENDE TRANSPORT

Primär skyddszon: Genomgående transport av för grund- och ytvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel etc. är förbjuden på andra vägar än de som rekommenderas i Räddningsverkets atlas för transport av farligt gods. Väg som används för sådan trafik skall där så behövs för vattenskyddet omfattas av erforderliga skyddsåtgärder för att förhindra infiltration av föroreningar eller att andra olägenheter uppstår.

Sekundär skyddszon: Väg som används för genomgående transport av för grund- och ytvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, impregneringsmedel, lösningsmedel etc. skall där så behövs för vattenskyddet omfattas av erforderliga skyddsåtgärder för att förhindra infiltration av föroreningar eller att andra olägenheter uppstår.

12§ ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt kap 7 i miljöbalken, får sådant medges av den kommunala nämnden för miljöfrågor och kan bli förknippat med villkor. Som förutsättning för sådant tillstånd gäller att det kan visas att verksamheten kan utföras och drivas utan risk för skada för yt- eller grundvattenförekomsten. **I de fall anmälan krävs**, görs detta till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten tillståndsprövats eller skall tillståndsprövas enligt miljöbalken **kap 9** (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), **kap 11** (vattenverksamhet) eller **kap 12** (täkter, jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

Vid olycka

Enligt 22§ miljöbalken åligger det ägare eller nyttjanderättshavare av fastighet inom skyddsområdet att tillse att inträffade händelser som kan medföra risk för yt- eller grundvattenförorening anmäls. Inträffade **olyckor skall omedelbart rapporteras** genom alarmering på telefon nr 112 till räddningstjänsten.

Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den dagliga driften av vattentäktverksamheten.

Skyltning

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom området skall sättas upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. Kommunen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se §2) hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av kommunen.

Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får den kommunala nämnden för miljöfrågor meddela dispens från föreskrifterna ovan. I samband med sådan prövning kan det föreskrivas särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap 2 § miljöbalken).

Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter medför straffansvar enligt 29 kap 8§ miljöbalken (1998:808) om inte ansvarsbestämmelser finns utfärdade i annat sammanhang.

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR I ANSLUTNING TILL SKYDDSFÖRESKRIFTERNA

Hantering

Med hantering avses - i enlighet med miljöbalken - en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Bekämpningsmedel

Med kemiskt bekämpningsmedel avses en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Med biologiskt bekämpningsmedel avses en bioteknisk organism som framställts särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap miljöbalken).

Hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap 3 § finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Tillsynsmyndighet

Skyddsområdet och skyddsföreskrifterna fastställs av kommunfullmäktige i Dals-Eds kommun. Därmed är miljönämnden i Dals-Ed tillsynsmyndighet.

Ersättning

De föreslagna föreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Om en fastighetsägare anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras. Talan om ersättning eller inlösen förs i miljödomstolen enligt 31 kap miljöbalken.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Uppsättning av skyltar

Där väg passerar gräns för sekundär skyddszon samt där så behövs vid vägar som passerar genom området ansvarar kommunen för att det finns skyltar som utmärker och informerar om vattenskyddsområdets existens.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2 (14 §) finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Naturvårdsverkets Allmänna råd 97:3.

Bestämmelsen innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos kommunens miljönämnd. Nämnden skall sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillstånd kan medges eller inte och om tillstånd ges också meddela under vilka förutsättningar detta gäller. Syftet med bestämmelsen är att kunna skydda vattenförsörjningen såväl genom att förebygga föroreningar av vattentäkter som att vidta åtgärder vid förorenade täkter.

Hantering av petroleumprodukter

Vattentäkter måste skyddas från föroreningar som kan fördärva dricksvattnet. Petroleumprodukter är mycket besvärliga föroreningar i detta sammanhang. Det räcker t ex med en liter dieselolja för att göra en miljon liter vatten odrickbart. Det medför dock ingen hälsorisk att dricka vattnet vid låga halter, även om det luktar och smakar illa. Oljeföroreningar kan bli kvar under mycket lång tid (flera år) i mark och grundvatten.

I Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, 2003:24, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bl. a. att ytor, på vilka petroleumprodukter hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Vidare skall informationsskylt om "vattenskyddsområde" vara uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i bostadshus eller motsvarade och som är under regelbunden uppsikt.